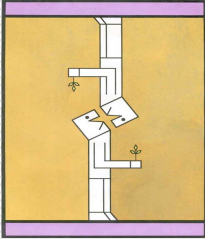

A NEMZETKÖZI KERESKEDELEM RÉSZTVEVŐI

Törzsök Éva

RÉSZTVEVŐK

- Termelők
- Kereskedők
- Szállítványozók
- Fuvarozók
- Kikötők
- Raktárházak
- Bankok
- Biztosító társaságok
- Kereskedelmi kamarák
- Engedélyező hatóságok
- Vámhatóságok
- Stb.

PIACI SZEREPLŐK

- kik a piaci szereplők?
- mit tesznek?

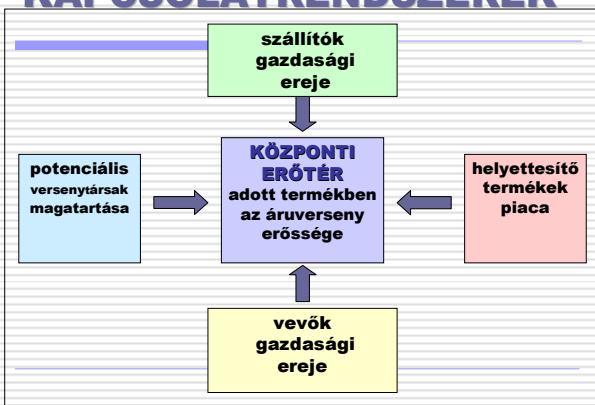
PIACI SZEREPLŐK

A piac résztvevői:

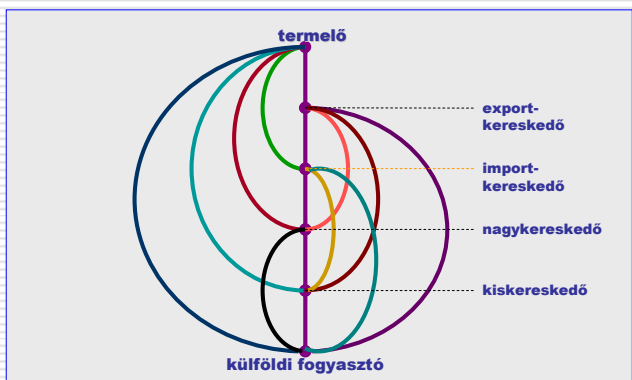
- a szállítók (és azok szállítói),
- a vevők (és azok vevői),
- a versenytársak.

Együttesük alkotja azt az öt erőteret, amely egy vállalkozó-vállalkozás számára a piac fogalmát konkrétá teszi.

PIACI KAPCSOLATRENDSZEREK

A TERMELŐ VERTIKÁLIS PIACI KAPCSOLATRENDSZERE

MEGOLDÁSOK A TERMELŐ SZÁMÁRA

- Direkt export-import**
 - Indirekt export-import**
-

DIREKT EXPORT-IMPORT

- A termelő maga külkeresedik**
 - Előnyök**
 - Hátrányok**
-

INDIREKT EXPORT-IMPORT

- A termelő az árut saját országában lévő exportkereskedőnek adja el**
 - Az importárutit saját országbeli importkereskedőtől vásárolja meg**
 - Előnyök**
 - Hátrányok**
-

KERESKEDŐK CSOPORTOSÍTÁSI SZEMPONTJAI

- Kinek a nevében köti meg üzleteit?**
- Kinek a kockázatára dolgozik?**
- Miből származik az üzleti bevétele?**

KINEK A NEVÉBEN ÉS KINEK A SZÁMLÁJÁRA DOLGOZIK?

- Saját nevében és saját számlájára (saját kockázatára)**
- Saját nevében és más számlájára (más kockázatára)**
- Más nevében és más számlájára (más kockázatára)**

SAJÁT NÉV SAJÁT KOCKÁZAT

- Valamennyi viszonteladó**
- Jellemzőjük: árut vásárolnak, többnyire raktározzák, esetleg átcsomagolják (adjusztálják), majd eladják**
- Céljuk: az árut drágábban eladni, mint ahogyan megvették**

VISZONTEPADÓK NYERESÉGE

eladási ár

le: vételár

= árés

**le: közvetlen költségek
rezsiköltség**

= nyereség

TIPIKUS VISZONTEPADÓK

- Export – import kereskedők**
- Nagykereskedők**
- Kiskereskedők**
- Fogyasztók bevásárló és értékesítő szervezetek**

EXPORT – IMPORT KERESKEDŐK

- A külkereskedelem tradicionális szereplői, jelentőségük csökken**
- Meghatározó szerepük van Japán külkereskedelmében (trading company – „traderház”)**
- Jelen vannak a Brit Nemzetközösségen belüli kereskedelemben**
- Egykori állami külkereskedelmi vállalatok**

NAGYKERESKEDŐK

- Vevőik a kiskereskedők
- Tradicionálisan hitelben adják el az árut és azt házhoz is szállítják
- Második generáció: cash and carry
- „Harmadik generáció: rack jobber

KISKERESKEDŐK

Rendkívül színes a kép, függően a fogyasztói vásárlási szokásoktól is:

- Nagy áruház- konsernek
- Bevásárló központok
- Szaküzletek
- Katalógus házak
- „Tante Emma Laden”
- Automata kereskedelem
- „Karosszék bevásárlás”
- Utcai árusok

EGYEDÁRUSÍTÓ

- Olyan viszonteladó – vevő, aki adott termékre adott földrajzi területen kizárólagos vásárlási és értékesítési jogot kap
- Rosszul kiválasztva „befagyaszthatja” (blokkírozhatja) a piacot

SAJÁT NÉV MÁS KOCKÁZATA

Bizományos:

- megbízótól átveszi az árut értékesítésre
- a külkereskedelmi szerződést a saját nevében köti meg
- az áru ellenértékét a megbízó csak akkor kapja meg, ha a bizományos külföldi vevője azt kifizette

BIZOMÁNYI SZERZŐDÉS

- Egy bizományi ügylet mögött mindig három szereplő van: a megbízó, a bizományos és üzleti partnere.
- Tevékenységéért bizományi díjat kap. Ez fedezi költségeit és nyereségét is.
- A bizományi díj vetítési alapja alku kérdése

BIZOMÁNYI DÍJ

- %-ban meghatározott
- vetítési alapja lehet:
 - a tényleges eladási ár
 - a limitár

LIMITÁR

- Exportnál: a legalacsonyabb ár, amelyen a megbízó hozzájárulása nélkül a bizományos eladhatja az árut**
- Importnál: a lehetséges legmagasabb vételár**
- De: a „jó kereskedő gondosságával” kell eladnia vagy vásárolnia**

A BIZOMÁNYI SZERZŐDÉS TIPIKUS RENDELKEZÉSEI

- limitár**
- bizományos díjazása**
- a bizományos delkredere felelőssége**
- bizományi raktár (konszignációs raktár)**
- önszerződés**

BIZOMÁNYOS DÍJAZÁSA

- Csak bizományi díj, mértéke állandó**
- Differenciált bizományi díj az eladott mennyiség függvényében**
- Bizományi díj + nyereségérdekeltség**

DELKLEDERE (DEL CREDERE) FELELŐSSÉG

- Delkredere kockázat:** a megbízó kockázata, ha a bizományos áruját hitelben értékesíti az általa nem ismert vevőnek.
- Delkredere felelősségvállalás:** hitelben eladott áruk esetében a bizományos a vevő nem fizetése esetén köteles a megbízó számára az áru ellenértékét kifizetni.
- Delkredere jutalék:** a delkredere felelősség vállalásáért a bizományos külön jutalékot kap.

MÁS NEVE MÁS SZÁMLÁJA (KOCKÁZATA)

Tipikus jutalékos kereskedők:

- ügynök**
- kereskedelmi képviselő**
- alkusz**
- bróker (lehet a bizományos elnevezése is, főként tőzsdéken)**

ÜGYNÖK ÉS KÉPVISELŐ ELHATÁROLÁSA

- Az ügynök eseti megbízás alapján dolgozik, az eladó árujára vevőt, esetleg a vevő részére eladót keres. A feleket összehozza, és ezzel tevékenysége lezárult.**
- A képviselő olyan ügynök, akit megbízójához tartós (határidő nélküli vagy többéves lejáratú) megbízási szerződés köt. Feladata nemcsak „házasságközvetítés”, tevékenysége igen sokrétű lehet.**

ÜGYNÖK ÉS KÉPVISELŐ

- A pusztán közvetítő jellegű ügynököt szokás **alkusznak** is nevezni (az árverések kulcsfigurája).
- A képviseleti jogú ügynök jogosítványt kaphat ügyletkötésre is.
- Ügyletkötési joggal felruházott képviselő például a **bróker**, aki lehetőséget kaphat arra is, hogy saját nevében kössön ügyleteket – ekkor már képviselőből bizományossá válik.

KERESKEDELMI KÉPVISELŐ FELADATAI

- Az exportőr számára új üzleti partnereket, termékeire vevőket talál.
- A vevőkört gondozza, „ápolja”.
- Mindkét irányban információkat továbbít
- Hatóságokkal jó kapcsolatokat épít ki
- Részt vesz a reklamáció rendezésében
- Mintaraktárakat tart fenn
- Vevőszolgálati tevékenységet lát el
- Stb.

KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐ

- Meghatározott földrajzi területen **területvédelmet** élvez.
- Célszerű a kizárólagos képviseleti jogot éves forgalomhoz is kötni.
- Jutalékot akkor is kap, ha a vevő közvetlenül jelentkezik az eladónál

KERESKEDELMI KÉPVISELŐ AZ EK JOGBAN

- A kereskedelmi képviselőre vonatkozó szabályozásokat az EK harmonizálta.**
- (86/653/EGK) irányelv**
1986.12.31. Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja L 382/17. szám
<http://eur-LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0653:HU:HTML>

VISSZAPILLANTÁS: ÁLLAMI KÜLKERESKEDELMI VÁLLALATOK

- 1949: magyar külkereskedelem államosítása**
- szakosított állami külkereskedelmi vállalatok: egy termék csak egyetlen vállalatnál, a termelő nem vesz részt az üzleti tárgyaláson, nem utazik külföldre, nem tudja, ki az áru külföldi vevője**
- 1956: néhány nagy termelő önálló külkereskedelmi joga**

VISSZAPILLANTÁS: ÁLLAMI KÜLKERESKEDELMI VÁLLALATOK

- 1968 után a külkereskedelmi vállalatok jórészt bizományosok, az export-import a belföldi megbízó kockázata**
- a megbízó már nem tájékozatlan, de még nem külkereskedelmi szakértő**
- egyre több önálló külkereskedelmi jogú termelő**

**VISSZAPILLANTÁS:
ÁLLAMI KÜLKERESKEDELMI
VÁLLALATOK**

- **1980 körül: párhuzamos külkereskedelmi jog, a külkereskedelmi vállalatok egymással versenyezhetnek**
- **1990 után: jórészt megszűnnek, illetve magáncégekké alakulnak át**